

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens septem Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine septimus, est de Oratione
... Septimus, & latissimus, de Beneficiis Ecclesiasticis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

Quos effectus habeat immunitas. punct. 11

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76561](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76561)

PUNCTUM XI.

Quos effectus habeat immunitas.

- 1 Non potest inuitus extrahi.
- 2 Extrahitur per violentiam restituendus est.
- 3 Blanditiis, & dolosis verbis extrahitur capi potest.
- 4 Ex licentia Ecclesie potest extrahi delinquens, quam licentiam praelatus dare potest accepto iuramento de penarum securitate secundum aliquos.
- 5 Non licet extra casus exceptos reum iudici seculari consignare.
- 6 In Ecclesia non potest delinquens gaudens immunitate vinculis alligari, etiam dum causa examinatur, & ad dubium est, an gaudeat immunitate.
- 7 Confugiens ad Ecclesiam non possunt vitæ & necessaria impediri.
- 8 Bona delinquentis, quæ ad Ecclesiam tulerit, non possunt auferri.
- 9 Non potest dum in Ecclesia existit ad mortem, vel ad penam damnari, bene tamen in aliqua pena pecuniaria.
- 10 Hanc penam, si ab Ecclesia non exit, solus iudex Ecclesiasticus imponere potest.
- 11 Quid consuetudine in hac parte introductum sit de modo procedendi aduersus delinquentem confugiens ad Ecclesiam.
- 12 Extrahitur ab Ecclesia in casibus non exceptis debet ante omnia Ecclesie restituere.
- 13 Non est necessarium eidem materiali Ecclesie restituere, sufficit si equè tuta.
- 14 Nulla est extractio delinquentis extra casus exceptos.
- 15 Iudex extrahenti delinquentem extra casus exceptos resisti potest, & qua ratione fieri possit hac resistentia.

Plures enumerantur à Doctoribus. Primus, & præcipuus est sepe repetitus, vt non possit inde inuitus extrahi, & contra voluntatem Ecclesie; textus expressus in leg. 2. Cod. de his qui ad Ecclesiam confugiunt: ibi sancimus nemini licere ad sacrosanctas Ecclesias confugiens adducere, & ex iure canonico cap. inter alia, de immunit. cap. 1. iror. cap. Prator. cap. reum, cap. diffinitio. & alia 17. quæst. 4. Dixi ne possit inuitus extrahi: si enim ipse liberè exeat, & egressum poterit iudex secularis te capere; quia immunitas personis conceditur ratione loci. Vnde à loco exeunti immunitas non conceditur, Francisc. Suar. lib. 3. cap. 12. num. 5. Decian. lib. 6. cap. 26. n. 11. Farinac. in append. de immunit. cap. 19. n. 306. Bonac. disp. 3. q. 7. de immunit. §. 1. Notanter dixi, si liberè exeat, nam si necessitate coactus ad exonerandam corpus exeat, statim reuertens, capi non poterit; quia tunc non censetur egressus à loco sacro, Bonac. dicto §. 5. num. 1. in 2. effectus, Fagund. de præceptis, lib. 4. c. 4. num. 56.

2 Idem est si per vim ab aliquo extractus fueris, tunc non poteris capi à iudice, sed Ecclesie restituendus: sic Valent. 3. disp. 6. gener. quæst. 15. p. 1. in respons. ad 2. Praxis Neapolit. cap. 17. num. 6. Bonac. disp. 3. quæst. 7. de immunit. §. 2. vers. sed mihi dicendum. Ratio est, quia illa extractio est violenta, sed omnis extractio violenta est nulla, & reo præiudicare non potest. Aliàs facile possent iudices confugiens ad Ecclesiam capere, & punire, si per vim ab aliis extractos licet capere, & punire possent. Ergo. Dices, Iudex, qui non fuit particeps huius violentæ extractionis, dici non potest extrahere delinquentem à loco sacro, sed ex profano. Ergo non violat immunitatem: Ita tenet Suar. lib. 3. cap. 13. num. 19. sine, esto dicat, sic primò extrahentem obligatum esse extractioe damna omnia quoad posse reparare. Sed respondeo iudicem violare immunitatem; quia primam extractionem continuat, delinquens enim est extra locum sacrum ex stat corporaliter, moraliter tamen reputandus est, ac si in loco sacro adesset. Tum quia extractio nulla fuit, tum quia immunitatis privilegium non amittit; si quidem Ecclesie est restituendus. Ad idem est si metu iniuste illato, quod à iudice seculari capiendus sis, fugias ex Ecclesia, adhuc non poteris capi; quia tunc non tam diceris egressi, quam extrahi per violentiam, sic pluribus comprobatur Farinac. in append. de immunit. cap. 2. n. 55.

3 Sed quid si blanditiis, & dolosis verbis inductus existi à loco sacro? Aliqui existimant te esse loco sacro restituendum, nec capi posse; quia hæc violentiæ equiparantur. Sed dicendum est capi posse, & puniri; quia dici non potes violenter ab Ecclesia extrahitur, & sola violenta extractio in supradictis iuribus prohibetur: sic Decian. lib. 6. cap. 26. num. 11. Suar. lib. 3. cap. 18. num. 2. Farinac. in append. de immunit. cap. 19. num. 302. Bonac. disp. 3. quæst. 7. de immunit. §. 2. vers. sexto, Fagund. dicto lib. 4. cap. 4. num. 56. Quod si iudex punitionis immunitatem tibi promiserit, & sub hac promissione exieris, credo te immunem esse à punitione, ac si in Ecclesia existeres, maximè si delictum non erat exceptum. Sic Nauarr. cap. 25. num. 22. in fine, Ioann. Ferd. de Castro Sum. Mor. Pars II.

Azor. 2. part. instit. mor. lib. 9. cap. 9. quæst. 11. Azebedo lib. 1. tit. 2. leg. 3. num. 13. & seqq. Farinac. pluribus comprobans quæst. 81. num. 282. & in append. de immunit. cap. 19. num. 301. Ratio est, quia privilegio immunitatis cessisti, pro securitate à iudice promissa. Ergo iudex tenetur hanc securitatem seruare; aliàs cessio immunitatis nulla est.

4 Dixi insuper ne possis à loco sacro extrahi contra voluntatem Ecclesie, vt tacite insinuarum posse ex Ecclesia licentia inde extrahi, quod in casibus exceptis dubium non est, quia tunc delinquens nullum habet ius ad immunitatem, neque Ecclesie praelatus illum tueri potest. At in casibus non exceptis est dubium, possintne praelatos hanc licentiam concedere, & ex illius concessione iudex secularis delinquentem capere, & punire; Suar. lib. 3. cap. 13. num. 3. dicit hanc licentiam concedi posse accepto prius iuramento à iudice de omni penarum securitate, probatque ex cap. id constitutum 17. quæst. 4. ibi eos abstrahere non liceat, sed neque altari consignare, nisi ad euangelia datis sacramentis de morte, debilitate, & omni penarum genere sunt securi. Ergo data hac securitate poterit praelatus, si expedire iudicauerit, reum consignare etiam inuitum; subdit tamen Suar. ipsum iudicem teneri promissum seruare; aliàs à praelato Ecclesiastico per censuras compellendus est.

5 Cæterum, etsi spectato iure communi hoc verum sit: at attenta constitutione Gregoriana credo probabilis praelatis Ecclesie non licere reum inuitum iudici seculari consignare extra casus exceptos. Quia in supradicta bulla solum in illis casibus conceditur hæc facultas. Ergo tacite in aliis negatur; præcipue cum ibi dicatur esse irritum, & inane quod contra actum fuerit. Quocirca ne immunitas violetur, in casibus non exceptis concurrere debet consensus delinquentis, deinde consensus Ecclesie. Neque sufficit consensus delinquentis, si desit consensus Ecclesie; quia hoc privilegium non delinquentibus ob ipsos, sed ob reuerentiam loci sacri est concessum. Quapropter renunciari à nullo potest, sicuti neque renunciari poterit privilegium fori clericali concessum; quia non ipsi ob ipsos, sed ob dignitatem clericalem conceditur, Farinac. in append. de immunit. cap. 19. num. 304.

6 Secundus effectus immunitatis est ne delinquens in Ecclesia vinculis alligetur; quia hoc esset ex loco sacro carcerem facere: sic Decian. tract. erim. 2. p. lib. 6. cap. 27. num. 6. Suar. lib. 3. cap. 12. num. 2. Tuschus verbo Ecclesia, concl. 40. num. 12. & 6. Marian. Itali. de immunit. lib. 1. cap. 6. §. 2. num. 51. Farinac. de carcerib. quæst. 28. num. 9. & in append. de immunit. cap. 19. num. 297. Bonac. disp. 3. quæst. 7. de immunit. §. 5. vers. secundus effectus. Solum est dubium, an possit ligari, vel alia via custodiri interim dum examinatur ab ordinario causa, an gaudere debeat immunitate? Affirmat Clarus præf. §. fin. quæst. 30. vers. Quarto modo, Farinac. de carcerib. quæst. 28. num. 10. Ratio esse videtur; quia dum examinatur causa, dubium est cuius iurisdictionis delinquens futurus sit. Ergo vt se iudex secularis indemnem seruet, poterit delinquentem, ne aufugiat, ligare & in custodiam ponere: Et fauere videtur bulla Greg. dum inquit, quodque delinquentes laici prædicti, postquam, vt præfertur ab Ecclesiis locisve extrahit, & capiti furint ad carceres curia Ecclesiastica reponi, & inibi sub tuto, & si mo carceris, ac oportuna custodia data illi, si opus fuerit, per curiam seculariorem detineri debent, neque inde extrahi, &c. Cæterum, omnino tendendum est nullo modo licere iudici seculari confugiens ad Ecclesiam in illa ligare, aut aliquo modo vexare. Quia videtur expressè contra textum in cap. definitio 17. quæst. 4. vbi cauetur, ne ipsi aliqua vis, aut nocibilitas, damnumve inferatur, quoniam possint per triginta passus ab Ecclesia exire. Ergo supponitur ligari ibidem non posse: & ita tenet Suar. lib. 3. cap. 2. num. 2. Bonac. disp. 3. quæst. 7. de immunit. §. 5. in secundo effectus, Fagund. 2. p. de præceptis Ecclesie, lib. 4. cap. 4. num. 55. Neque obstat, dum causa examinatur posse iudicem seculari suæ iurisdictionis terminos seruare indemnes; quia non est modus seruandi se indemnem mittere falcem in messem alienam. Nam dum delinquens est in Ecclesia, est extra territorium, & iurisdictionem iudicis secularis. Ergo iudex secularis ibidem ligare reum non potest. Verba autem Gregoriana bullæ huic doctrinæ non obstant; quia non loquuntur de alligatione facta in Ecclesia, sed in carcere Ecclesiasticæ iurisdictionis, & hoc in criminibus exceptis, casu quo requisitus iudex Ecclesiasticus noluerit delinquentem sub tuto habere, dum causam examinat. Verum tamen est posse extra locum sacrum custodiam apponi à iudice seculari, vt si forte delinquens terminos sacros egrediat, capi possit; quia hoc non est locum sacrum obfideri, neque delinquentem ibidem vexare, sed profanum locum obseruare, & in illo custodiam apponere, Suar. lib. 3. cap. 12. num. 4. Bonac. disp. 3. quæst. 7. de immunit. §. 5. Farinac. in append. de immunit. cap. 19. num. 69. sine. Marian. Itali. de immunit. Eccles. lib. 1. cap. 6. §. 2. num. 52. & alij.

7 Tertius effectus est, ne confugiens ad Ecclesiam impediantur alimenta, vestitus, & reliqua vitæ necessaria; quia hoc esset per indirectum à loco sacro extrahere delinquentem; habetur expressè l. præferti. C. de his qui ad Ecclesiam confugiunt, ibi vs si aliquid vel victualium rerum, vel vestis denegerat, auferat.

requies, & cap. definit 17. quæst. 4. mandatur, ne iis quocun- que nocibilitatis, vel damni inferatur: & tradit Couarr. 2. var. cap. 20. num. 17. vers. 31. Anton. Gom. t. 3. cap. 10. tit. quando reus gaudet immunitate, num. 1. Farinac. quæst. 28. de carcer. num. 9. Suar. lib. 3. cap. 12. num. 2. Bonac. disp. 3. q. 7. §. 5. Ex quo fit si ad Ecclesiam confugiens non habet, unde alii possit vel de proprio, vel de consanguineis aut amicis, debere Ecclesiam illi alimenta subministrare: sic deciditur in l. presentis, §. sane, Cod. de his qui ad Eccl. confugiunt, ibi & ipsi per incommodum Ecclesie, egenium, & pauperum alantur expensis. Et ratio esse potest; quia protectioni Ecclesie commissus est, debet ergo Ecclesia suum diligentem non ita derelinquere, vt coactus inedia seculari iudici se tradat. Sic post alios antiquiores Decian. tract. crim. lib. 6. cap. 29. num. 3. Azor. 2. p. lib. 9. cap. 9. quæst. 13. Boërius. decis. 303. num. 3. Farinac. supra, & in append. de immunit. cap. 19. num. 299.

8 Quartus effectus immunitatis est, ne bona delinquentis, quæ secum ad Ecclesiam tulerit, auferantur: habetur in dicto cap. definit 17. q. 4. ibi aut quocunque nocibilitatis, & damni, seu spolijs residentibus in loco sacro inferre, Suar. lib. 3. c. 12. num. 3. Farinac. in append. de immunit. cap. 19. num. 100. Bonac. disp. 3. q. 7. de immunit. §. 5. vers. tertius effectus. Notantur dixi bona delinquentis, nam si aliorum fiat, aut aliis obligata, poterit iudex eum spoliaré; quia hoc non est nocumentum delinquenti inferre, sed impedire, ne aliis ipse inferat, sicuti possint ab illo arma prohibita tolli, si cum ipsis ad Ecclesiam confugeret; quia tollitur occasio peccandi: sic relato Couarr. docet Suar. lib. 3. c. 12. n. 3.

9 Quintus effectus est, ne reus dum in Ecclesia existit damnetur ad mortem, vel ad penam, sed potius de morte, debilitate, & omni penarum genere est securus cap. inter alia de immunit. Ecclesie, & cap. id constitutum 17. q. 4. Sic omnes Doctores. Quod si officiis hunc confugientem ad Ecclesiam non esse liberè dimittendam, sed super hoc quod inique fecit legitime puniendam, cap. inter alia. Respondent communiter Doctores puniendam, inquam, esse, non corporali pena; ac proinde non posse ad titremes, ad exilium, ad effusionem sanguinis damnari: sic pluribus comprobatur Farinac. de immunit. cap. 21. num. 335. Tullius verbo Ecclesia, concl. 10. num. 5. & 8. & 14. & 66. Bonac. disp. 3. quæst. 7. §. 5. vers. quartus. Quod si reus pecuniam non habet, vt sententia condemnatorie satisfacere possit, probabile est tunc aliqua pena corporali non multum corporis afflicta puniri posse; quia tunc non per se, sed quasi per accidens in corpore puniatur, tradit Suar. num. 6. & Farinac. num. 334. & 336. & seqq.

10 Sed difficultas est quis loco confugiendi ad Ecclesiam hanc penam possit imponere; an inquam iudex ordinarius illius loci sacri, an iudex secularis, cui laicus extra Ecclesiam subditus est; Quia iure dicendum existimo, si noluit reus ab Ecclesia exire, & iudici seculari consignari; eo quod timeat promissionem securitatis non seruatorem, ad iudicem Ecclesiasticum spectat hanc penam pecuniariam imponere, & delinquentem sic punire; quia iam ratione loci puniendus ab Ecclesia traditur: sic aliis relatis sumat Farinac. in append. de immunit. cap. 21. num. 338. & 339. At si iudici seculari consignetur reus. Nam alia via ei in casibus non exceptis consignari non potest, vt dicemus; eò quod ipse è sacro loco vellet exire, tunc clarum est à iudice seculari hanc penam imponi posse. Abbas cap. inter alia, num. 8. & 9. Rosella. Angel. Taberna relati à Farinac. supra. Hac tamen pena imposita, & delictum sic indicatum, iterum iudicari non potest; aliàs priuilegium immunitatis parum aut nihil proderet & ita post Glossam in cap. Reum, verbo ad mortem 17. q. 4. Hostiens. in cap. inter alia de immunit. num. 1. Ioann. Andr. num. 8. Ancharan. num. 2. Anton. de Butrio num. 15. Zabarel num. 4. & alios defendit Decian. crim. lib. 6. cap. 29. num. 6. sine, Farinac. in append. de immunit. cap. 21. num. 340.

11 Verum consuetudine videtur receptum, cum reus ad Ecclesiam confugit in casibus non exceptis, iudex secularis eum inquit, & citare facit, & si non comparet, tanquam in absentem profert sententiam, quam tamen ob immunitatem mandare executioni non potest: sic ex Claro lib. 5. pract. §. fin. quæst. 3. vers. sed cerè apud nos, & vers. successus, affirmat Farinac. 1. q. 28. de carcerib. n. 77. in fine.

12 Sextus effectus immunitatis est, vt extractus ab Ecclesia extra casus exceptos debeat ante omnia Ecclesie restitui, ex textu in cap. Miror 17. quæst. 4. ibi: Ecclesia igitur illasum renouca, quem vt irreligiosissimus rapuisti, & ibi glossa, Abbas Ancharan. Bellamera, & omnes. Et hoc adeo verum est, vt non possit iudex sic extractum interim ob alia delicta, & causas detinere; quia semper versatur in obligatione reparandi iniuriam Ecclesie factam; ac proinde cum primum possit, eam reparare debet, Marian. Itali. tract. de immunit. Ecclesia, lib. 1. cap. 6. §. 2. num. 41. & seqq. Farinac. in append. de immunit. cap. 2. num. 49. Neque ab hac restitutione facienda excusatur, esto instrumentum præster, & securitatem tribuat, non esse corporaliter reum puniendum; prius enim satisfacere debet Ecclesie, quæ spoliata fuit. Sic Suar. lib. 3. cap. 13. num. 6. sine. Archidia. Turicrem. Bellarm. Angel. Sylluest. & alij quos refert, & sequitur Farinac.

loco citato, num. 50. Neque excusatur ex eo quod petiit terminum ad probandum reum deliquisse in casibus exceptis: imo etiam si id per confessionem patris probauerit: quia hæc non est sufficiens probatio; cum non solum confiteri, sed Ecclesie obfist. Item tempore procedit regula, quod spoliatus ante omnia est restituendus: & cum Ecclesia spoliata sit iure detinendi delinquentem, prius ipsa restitui debet in sua possessione, & postea cognoscere, an legitime possideat: sic alios referens Farinac. num. 5. Deinde cognitio, an sit crimen exceptum, vel non, & an legitime fuerit probatum, &c. ad iudicem Ecclesiasticum pertinet, & non secularem, vt dicemus.

13 Dixi Ecclesie debere restitui, vt tacite insinuatem non esse opus restituere reum eidem materiali Ecclesie, sufficit si illi, vel alteri modo æque tuta sit, & in illa æque commodè securus habitare reus possit. Quia hoc priuilegium vnicum est omnibus Ecclesiis, & iniuria vni facta, omnibus fit; ac proinde satisfactio vni prodest, omnibus præstat. Ex alia parte iteo, vt suppono, nullum inde aduenit detrimentum. Ergo sufficienter hac restitutione satisficit, Bonac. disp. 3. quæst. 7. de immunit. §. 55. circa finem. Adde cum eodem Bonac. ibi; & Farinac. cap. 2. num. 48. de immunit. Satisfacere iudicem, si reum Episcopo, vel eius Vicario restituar. Quia perinde est, ac si Ecclesie facta esset restitutio; quia Episcopus Ecclesiam repræsentat cap. scire de les. 7. quæst. 1.

14 Septimus effectus immunitatis est, vt si de facto reus extra casus exceptos à iudice seculari extrahatur, nulla sit talis extractio, sic expressè definitur à Greg. in sua bulla, & tradit Suar. lib. 3. cap. 13. & n. 12. & seqq. Farinac. in append. de immunit. cap. 2. num. 56. Bonac. disp. 3. q. 7. de immunit. §. 5. num. 2. Ratio est manifesta; quia Ecclesia est locus exemptus à iurisdictione iudicis secularis quoad actum extrahendi delinquentem ad illam confugientem extra casus exceptos, vt de se patet. Ergo cum iudex secularis reum inde extrahit, actum iurisdictionis non exercet, sed potius tyrannidum. Ergo talis extractio nulla est. Ex quo fit omnia inde subsequenda nulla esse; ac proinde nec posse increpare reum, nec interrogare, nec torquere, neque aliud quod iudiciale facere; quia cum ad hæc omnia requiratur, vt prius iurisdictionem in reum obtineat, & hæc captura sacrilega, & iniusta non acquiritur; efficitur sane omnia ibidem fundata nulla esse. Sic Suar. Farinac. & Bonac. supra. Fit secundò obligatum esse iudicem restituere reo omnia damna, quæ ex tali extractione illi obueniunt; quia illa extractio non solum Ecclesie, sed etiam delinquenti iniuriosa est: delinquens namque ius habet ne in loco sacro capiat, & si opus fuerit per vim resistere comprehendenti potest. Ergo peccat contra iustitiam communitatiuam illum extrahens. Ergo ad restitutionem damnorum tenetur, Suar. d. cap. 13. num. 15. Bonac. quæst. 7. de immunit. §. 6. num. 1. & 2. Farinac. de carcer. quæst. 28. num. 5. & in append. de immunit. cap. 20. num. 221. Valen. 2. d. disp. 6. & disp. 15. p. 1. q. 2. vers. nihilominus, Ambrosin. de immunit. cap. 15. num. 7. Neque obstat D. Thom. 2. 2. q. 99. art. 2. ad 3. dixisse, cum iudex extrahit delinquentem à loco sacro solum illud peccatum habere malitiam sacrilegij, quia potest explicari habere malitiam sacrilegij per se, & primariò, consequentiò tamen habet malitiam iniuriarum. Adde D. Thom. ibi solum voluisse definire esse aliqua peccata sacrilegij separata ab omni alia malitia. Et licet exemplum posuerit in iudice extrahente delinquentem è loco sacro, illi inhærendum non est, cum solum transeunt dixerit, & exemplorum non requirit veritas. Neque obstat nullum esse iudicem, qui hanc restitutionem faciat: esto plures sint qui indebitè delinquentes extrahunt. Quia possunt exculari tum ex autoritate Doctorum affirmantium non committi iniusticiam aduersus reum in hac violenta extractione, sed solum sacrilegium; quam opinionem probabilem reputat Bonac. & Suar. supra. Tum quia bona fide extractionem fecerunt putantes probabili ratione. Doctorum sibi licere. Tum quia sæpè paruum, aut nullum damnum est sequutum, quod reparatione indigeat.

15 Octauus effectus immunitatis, est vt iudici extrahenti delinquentem à loco sacro vltra casus permittos restitui possit tum à delinquentre, tum ab Ecclesia; quia vtrique facit iniuriam, & vim vi repellere licet; facitque l. prohibitum, C. de iur. fisci, lib. 10. vbi officiali iniuste exequenti licitè de facto restituit, & ita tradit Suar. alijs relatis lib. 3. cap. 13. num. 4. Marian. Itali. tract. de immunit. Ecclesie lib. 1. cap. 6. §. 2. num. 45. in fine, vers. sed redeo, Farinac. in append. de immunit. cap. 2. num. 46. Bonac. disp. 3. de primo decal. præcepto, q. 7. de immunit. §. 5. in princ. Quomodo autem hæc restituentia fieri debeat, optime explicant suprascripti Doctores. Ex parte enim delinquentis restitui potest armis, & qualibet alia vi; quia cuiuslibet in defensionem proprii iuris licitum est arma sumere, & illa non est aggressio, sed defensio. Ecclesia autem restitui primò potest armis spiritualibus, excommunicatio, aliisque censuris. Secundò claudendo ostia, & qualibet alia media apponendo ad impediendum vim abique bello actiuo. Restituit autem per bellum regulariter non licet. Tum quia Ecclesiasticis non est licitum arma sumere. Tum & præcipue quia inde maiora mala, & scandala oriuntur. Vide Azbedo lib. 1. tit. 2. leg. 3. num. 30. Boërius.

bad. in sua polit. lib. 2. cap. 15. num. 3. p. 1. Ragund. 2. p. de precept. Eccles. lib. 4. c. 4. n. 59.

PUNCTVM XII.

Quam penam, & culpam incurrant indebitè extrahentes delinquentem à loco sacro.

- 1 Culpam mortalem committunt, & multiplicem penam incurrant ex iure civili, & canonico.
- 2 Pecunia multatur.
- 3 Excommunicationem contrahunt ipso facto ex probabiliori sententia.
- 4 Qui hanc penam incurrant.
- 5 Quod si attentata fuerit extractio, & effectus non sit sequens probabilis est incurri has penas.
- 6 Ab hac excommunicatione plures censent solum Pontificem absolvere posse.
- 7 Probabilis est ordinarium posse, & cui ipse commiserit.

1 Clarum est culpam mortalem, & grauissimum sacrilegium committere. Neque in hoc aliqua est dubitatio. Pena autem his sacrilegis imposta multiplex est, tum ex iure civili, tum ex canonico. Ex iure namque civili pena capitali, & ultimo supplicio puniuntur: constat ex l. present. c. de his qui ad Eccles. confug. ibi capitali, & ultimo supplicio animaduersione plerandus. Ratio est; quia reputatur hoc crimen læte maiestatis. Tum quia diuinam maiestatem offendit, ipsi eius domum profanat, & violat Tum iurisdictionem Pontificis vsurpat, ex cuius tantum facultate, delinquentes extrahi possunt ex Ecclesia: si post alios Clarus in pract. quest. 68. vers. extrahens aliquem, Menoch de arbit. lib. 2. casu 360. num. 68. Farinac. de carcerib. quaest. 28. num. 2. & in append. de immunit. cap. 20. num. 300. Suar. de reio. lib. 3. cap. 13. num. 7. Azor. 2. p. iustit. moral. lib. 9. c. 9. q. 11. Tufchus verbo Ecclesia, concl. 8. n. 2. & 4. Anaft. Germon. de sacrorum immunit. lib. 2. cap. 16. num. 6. Bonac. disp. 3. q. 7. de immunit. §. 6. num. 5. & alij. Verum hæc pœna non videtur vsu recepta, vt tradit Suar. cap. 13. num. 6. Decian. lib. 6. cap. 8. num. 4. Bonac. d. quest. 7. §. 6. num. 5. & ratio esse potest; quia tam in puniendo, quam in iudicando hoc crimen, non iuri civili, sed canonico standum est, vt multis relatis docet Couart. 2. var. cap. 20. sub num. 3. Decian. supra n. 16. vers. nota in consequentibus, & c. 2. §. num. 7. Farinac. de carcer. quest. 28. num. 6.

2 De iure autem canonico pecuniaria pœna puniri possunt, aliquando tringenta librarum examinati argenti, aliquando nonagenotum solidorum, tradit Host. in sum. de immunit. num. 14. Poterit tamen iudex pro suo arbitrio pœnata delicti qualitate, & conditione delinquentis hanc pœnam minuire ex textu in cap. si quis contumax 17. q. 4. verbo componas, & tradit Host. lib. 1. Ambrosin. cap. 15. num. 7. Ioan. Gutier. pract. quest. ciuili. lib. 3. quest. 4. post num. 11. Farinac. de carcerib. q. 28. sub num. 5. & in append. de immunit. cap. 20. num. 320. Et licet aliqui Doctores dicant hanc pœnam antiquatam esse, quos refert, & sequitur Decian. lib. 6. cap. 28. et 2. num. 4. merito eos reprobat Tufchus verbo Ecclesia concl. 8. num. 11. Farinac. de carcerib. q. 28. sub num. 3. & in append. de immunit. cap. 20. num. 319. Bonac. disp. 3. quest. 7. de immunit. §. 6. num. 5. Tum quia per consilium Trident. sess. 25. cap. 20. & per bullam Gregorij omnes pœnas in antiquis canonibus læte aduersus immunitatis violatores renouantur. Tum quia hæc pœna efficacius Ecclesie iniuriæ facit, si in eius cultum pecunia applicetur, vt iure applicanda est: & tradit Decian. c. 28. n. 4. Tufchus verbo Ecclesia, concl. 8. Ambrosin. cap. 15. n. 1. & 2.

3 Præter hanc penam pecuniariam, & pœnitentiam publicam imponendam excommunicationis sententia feruntur: cap. sicut antiquitus, cap. frater, cap. diffinitur, & alij 17. q. 4. In quibus tamen retribus non est excommunicatio ipso facto, sed ferenda, ac proinde spectato iure communi plures non iniuriam Doctores censent nullam censuram huic crimini esse annexam: sic Franc. Suar. lib. 3. de reuerentia debita læte sacris, c. 13. num. 7. Marian. Socin. Turresemata, Gofred. & alij relati à Farinac. in append. de immunit. cap. 20. num. 312. Solum est difficultas, an ex constitutione Gregorij hæc excommunicatio nem sic extrahentes incurrant: Ratio difficultatis est, quia in supradicta constitutione dicitur quod si quis quous prætextu quidquam præter, aut contra huius nostre constitutionis tenorem attentare præsumpserit, declaramus eum ipso facto censuras, & penas eadem incurtere, quæ contra libertatis iuris, & immunitatis Ecclesiasticæ violatores per sacros canones, consistorumque generalium, & nostrorum prædecessorum constitutiones sunt promulgatæ. Ex quibus verbis solum constat hos violatores incurtere excommunicationem, si per sacros canones, & concilia lata esset; quia intendit Pontifex antiquas pœnas renouare. At cum nullibi lata sit excommunicatio ipso facto, non videtur incurri ex supradicta bulla. Nilominus verus credo ipso facto hos violatores excommunicationem contrahere. Nam verba illa constitutionis ipso

Verd. de Castro Sum. Mor. Pars II.

facto aliquid operari debent, ne dicamus superflue esse appo- sita. At si excommunicationem ipso facto non inferunt, nihil operabuntur, quia excommunicatio ferenda in cap. sicut antiquitus 17. q. 4. & aliis retribus habebatur. Item Pontifex dicit hos violatores immunitatis ipso facto incurtere censuras aduersus violatores immunitatis à sacris canonibus promulgatas, sed est promulgata censura excommunicationis aduersus eos. Ergo illa ipso facto incurritur. Præterea, quia ita declaratum fuit à Clem. VIII. & à Paulo V. & à sacra congregatione, vt testantur Doctores itatim referendū: sic tenent Bonac. disp. 3. q. 7. de communit. §. 6. n. 5. Marcus Itali. de immunit. Eccles. lib. 1. c. 6. §. 2. n. 29. & segg. Farinac. in append. de immunit. c. 20. n. 313. & segg.

4 Hanc excommunicationem, & supradictas pœnas incurrit. Primò iudex mandans delinquentem extrahi, aut extractum non restituens; quia contra tenorem Gregorianæ constitutionis procedit, & est præcipua causa violentiæ: sic Marc. Anton. Genuef. prax. Archiep. c. 26. num. 7. Marcus Itali. de immunit. lib. 1. c. 6. §. 2. n. 38. & 39. Farinac. in append. de immunit. cap. 20. num. 324. Secundò incurritur bituarij exequutores, & quælibet alia personæ priuata delinquentem extrahentes, vel aliquo modo iuuantes, ob prædictam rationem sic relati Doctores.

5 Dubium tamen non leue est; an has pœnas incurrant effectu non subseguo, sed solum attentato, hoc est non delinquentem extracto, sed solum attentato extrahi; Et ratio difficultatis est, quia esto in bulla Gregor. dicitur has pœnas incurtere, qui contra eius tenorem attentare præsumpserint, cum effectu debent intelligi. Tum quia est constitutio pœnalis derogans immunitatem. Tum quia satis explicari non potest, in quo consistat hæc attentatio. At probabilis cenleo attentantem pœnas incurtere, modo attentatio ad actum proximum extractionis reducta fuerit, verbi gratia, si dedisti mandatum, & mandatarius acceptauit, si Ecclesiam clausam tentasti aperire, vel delinquentem inde extrahere, & si ob resistentiam non potuisti; tunc ex huiusmodi conatu pœnas incurrit; quia cum effectu contra tenorem diuæ constitutionis attentare præsumpsisti: & ita in presenti casu docet, Menoch. de arbit. causa 370. num. 68. & in toto illo casu plures enumerat, in quibus conatus effectu non subseguo puniuntur, Decian. tract. crim. lib. 6. cap. 27. n. 5. Farinac. de carcerib. q. 28. n. 4. & in append. de immunit. t. 20. num. 321.

6 Sed inquires. Quis possit ab hac excommunicatione absolueri? Solum Pontificem posse firmat Farinac. append. de immunit. cap. 20. num. 315. Mouetur ex extrauag. Pauli II. de pœnitent. & remiss. cap. 3. inter extrauag. communes. Vbi inter calus sedi Apolliticæ referuatos apponit offensam Ecclesiasticæ libertati factam, Item ex decreto. Clem. V. 111. prohibentis quibuscunque confessariis absolutionem plurium casuum sedi Apolliticæ referuatorum, & præcipue in casibus contentis in bulla cœnæ domini, clare vel dubie, & violationis immunitatis Ecclesiasticæ, in terminis constitutionis Greg. XI V. Quod decretum in nouatum fuit à Paulo V. illiusque meminit Stephanus Quaranta in summ. bullarum in glossa casus referuati, & Marcus Itali. de immunit. Eccles. lib. 3. cap. 6. §. 2. num. 31. Item ex bulla Greg. violans immunitatem incurritur censuras promulgatas aduersus libertatis Ecclesiasticæ violatores. Sed in bulla cœnæ est lata censura excommunicationis referuata. Ergo illam incurrit. Denique hæc declaratum est à sacra congregationis concilij interpretibus anno 1617. memse Decemb. vt restatur. Farinac. supra.

7 Cæterum probabilis cenleo, posse ordinarium, & quemlibet conf. sarij ex illius facultate ab hac excommunicatione absolueri casu quo incurta fuerit: sic Marc. Anton. Genuef. in sua pract. c. 22. n. 3. & segg. Bonac. disp. 3. de primo decalogi precepto, q. 7. de immunit. §. 6. num. 8. Ratio est, quia nullibi inuenitur referuata Pontifici, vt solvendo rationes contrarias apparebit: Ergo ordinario conceditur ex textu in cap. nuper de sentent. excommunicat. Nam in extrauag. Pauli II. solum referuatur generaliter violatio libertatis Ecclesiasticæ, sub qua in rigore immunitas non comprehenditur, quia libertas referatur ad personas, immunitas ad loca, & ideo censuræ læte contra violatores libertatis Ecclesiasticæ, non comprehendunt violatores immunitatis: sic Couart. 2. var. cap. 20. num. 11. Villagut. de exten. segum. cap. fin. sub num. 3. Farinac. in append. de immunit. cap. 1. num. 4. Marius Itali. de immunit. Eccles. lib. 1. c. 6. §. 2. n. 6. & segg. usque ad 19. In decreto autè Clem. V 111. nulla est huius censuræ, vel potius criminis referuatio, sed solum ibi interdicitur quibusvis confessariis, vt virtute privilegiorum à sede Apollitica concessorum absoluant ab illis casibus, & ab aliis referuatis ab ordinario. Vnde in illo decreto non intendit Pontifex ordinarij facultatem minuire, sed potius augere, & promouere, cum solum tollat privilegia absoluenti à criminibus à se concessa; alias nec poterit ordinarij absolueri ab excommunicatione ob percussione Clerici. Item neque in casibus dubijs bullæ cœnæ. Cuius quæ omnia in supradicto decreto non vult Pontifex sua privilegia antea concessa prodesse, quod non est dicendum. Minus verum est, quod de bulla cœnæ domini dicitur: in illa namque non fertur censura aduersus violatores immunitatis, sed libertatis.

